

hariduskomisjon	
majanduskomisjon	JK
kultuuri- ja spordikomisjon	
kogukonnakomisjon	X
revisjonikomisjon	
sotsiaalkomisjon	
eestseisus	X

PÕLTSAMAA VALLAVOLIKOGU

O T S U S

Põltsamaa

05.11.2024 nr 1-4.2/2024/340

TERVIKTEKST 06.12.2024 seisuga

Arvamuse andmine Pudivere liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta

Marina Minerals OÜ (registrikood 11349875) on esitanud Keskkonnaametile Pudivere liivakarjääri keskkonnaloa taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 26.07.2024 numbriga DM-129016-4). Tulenevalt maapõueseaduse § 49 lõikest 6 edastas Keskkonnaamet 13.08.2024 kirjaga nr DM-129016-8 taotluse koos lisadega (registreeritud dokumendiregistris 14.08.2024 nr 6-2/2024/1562-1) Põltsamaa Vallavolikogule tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks.

Taotletav Pudivere liivakarjäär asub Jõgeva maakonnas Põltsamaa vallas Pudivere ja Neanurme külades eraomandisse kuuluvatel kinnistutel Lepiku (katastritunnus 61606:001:0002) ja Lambi (katastritunnus 61606:001:0098) ning riigile kuuluval kinnistul Uudu (katastritunnus 61606:002:0180), mille valitseja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning volitatud asutus Maa-amet.

Taotletav mäeeraldis hõlmab osaliselt Pudivere liivamaardla (registrikaart nr 1027) täiteliiva aktiivse tarbevaru 1, 2 ja 3 plokk. Mäeeraldisel pindalaks taotletakse 24,32 ha ning mäeeraldisel teenindusmaa pindalaks 24,42 ha. Seisuga 31.03.2024 oli taotletava mäeeraldisega hõlmatava täiteliiva aktiivse tarbevaru 1 plokk varu 54 tuh m³, 2 plokk varu 68 tuh m³ ning 3 plokk varu 202 tuh m³. Kogu varu kogus on 324 tuh m³ millest kaevandatav on 318,90 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 35 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on üld- ja teedehitus. Keskkonnaloa kehtivusajaks taotletakse 12 aastat. Kaevandatud maa on kavas korrastada metsamaaks.

Lähim majapidamine jääb katastriüksusele Pihlaka (61606:001:0003). Talu elamu jääb mäeeraldisel põhjapiirist ~101 m ja Korista-Kooli talu (61606:001:0095) elamu 200 m kaugusele ning Mäe talu (61801:001:1057) elamu jääb 243 m kaugusele kirde suunas.

Pudivere liivakarjäär asub täielikult Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul alal (LTA1000001). Taotletav Pudivere liivakarjäär ei kattu looduskaitsealaga ega Natura 2000 alaga, samuti ei asu alal kaitse all olevate liikide leiukohti ega elupaiku.

Maavara kaevandamisega mõjutatakse alati vähemal või rohkemal määral looduskeskkonda, kuid keskkonnakaitse ja ohutustehnika nõuetest kinnipidamise abil on võimalik negatiivseid mõjusid minimeerida. Liiva kaevandamisel on põhilisteks keskkonda mõjutavateks teguriteks maastikupildi visuaalne muutumine, tolmu ja müra. Pudivere liivakarjääris kaevandamisel tekib müra peamiselt kahest allikast: transpordimüra ja kaevandamise käigus masinate poolt tekitatav müra. Transpordimüra ei ole pidev ja karjääri pideva töötamise korral on määrav mäeeraldisel töötavate masinate poolt tekitatav (kumuleeruv) müra. Et vähendada taotletava mäeeraldisel üldist mürafoonit, tuleb mäeeraldisel piirile rajada müratõkkevall(id), mille täpne asukoht ja parameetrid määratakse kaevandamise projektis. Müratasemete fikseerimiseks, müra levikut tõkestavate elementide efektiivsuses veendumiseks ning tegeliku olukorra väljaselgitamiseks tuleb lähimate majapidamiste juures kaevandamisest tulenevat müra kontrollida kohapealsete mõõtmistega. Mõõtmised tuleb läbi viia normaaltingimustes kaevandamistööde käigus. Vajadusel tuleb korrigeerida müra leevendavaid meetmeid. Usaldusväärsete tulemuste saamiseks peavad mõõtmised olema teostatud akrediteeritud mõõtja poolt. Eelnevast lähtudes karjääritegevus tõenäoliselt piirkonna päevasele mürafoonile suurt mõju ei avalda. Arvestades üksikmajapidamise kaugust taotletavast mäeeraldisest, arvutuslikku maksimaalset mürataset ja seda, et mäeeraldis on ümbritsetud metsaga, võib eeldada, et karjääri tegevuse müra mõju ei ulatu lähima majapidamiseni.

Tolmu võib vähesel määral eralduda maavara väljamisel, kuid enamjaolt on looduslikus olekus liiv niiske ning ei tolma. Tolmu levik mäetööde juures on küll üldjuhul lokaalne, kuid häiringu tekkimisel tuleb kasutada leevendusmeetmeid. Volikogu on seisukohal, et kuival aja tuleb karjääris kaevandatavat materjali ja väljaveoteed niisutada, et vähendada kaevandamise ja väljaveo käigus tekkivat tolmu ja vältida selle levikut naaberkinnistutele.

Kaevandamise käigus tootmisjäätmeid ei teki ning prügi ladustamine karjäärialale on keelatud. Karjääri teenindavad masinad peavad olema läbinud regulaarse tehnilise kontrolli. Juhul kui tekib olukord, kus naftaproduktid on masinatest lekkinud, kohustub kaevandaja viivitamatult reostuse likvideerima vahenditega, mille olemasolu on karjääris ette nähtud.

Taotluse kohaselt on Pudivere liivakarjääris planeeritud maavara väljamine ilma veetasel alandamata, millest tulenevalt pole põhjust arvata, et kaevandamisel oleks oluline negatiivne mõju ümbruskonnas asuvate salvkaevude jt veekogude veetasemele ja -varustusele, ning sellest tulenevalt puudub taotluse kohaselt veeseire vajadus. Volikogu hinnangul ja arvestades elukondlike hoonete lähedust (lähim elamu ca 101 m) ja asjaolu, et antud hetkeks ei ole kaevanduse avamisega seoses keskkonnamõju hinnatud ega uuringuid tehtud, peaks kaevandamisloa taotleja võtma vastutuse kaevandustega piirnevate majapidamiste kaevude veetaseme ja vee kvaliteedi muutuste eest. Selleks tuleks teha hüdrogeoloogiline uuring ja fikseerida enne kaevandamist piirnevate kinnistute kaevude veetase ja kvaliteet ning kaevandamise perioodil tuleks teostada veetaseme ja kvaliteedi osas seiret. Kaevandaja peab kindlustama piirnevatel kinnistutel elavatele inimestele kvaliteetse joogivee kättesaadavuse.

MaaPS § 48 alusel on keskkonnakaitsealised kaalutlused peamiselt Keskkonnaameti, mitte valla pädevuses. Kaevandamisega seonduvate keskkonnanäringute uurimiseks on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõike 2 kohaselt vajalik koostada

keskkonnamõjude eelhinnang. Eelhinnang, kas tegevusel on oluline keskkonnamõju, tuleb anda muuhulgas maavara kaevandamise, kaevise rikastamise või kaevandatud maa korrastamise taotlusele. Vabariigi Valitsuse 29.08.2002 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 3 lõike 4 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang anda muuhulgas pealmaakaevandamisele kuni 25 hektari suurusel alal. Seetõttu tuleb loa taotlusega planeeritavale tegevusele loa andjal anda vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõikele 2 eelhinnang, selgitamaks kas planeeritaval tegevusel on oluline keskkonnamõju.

Vallavolikogu seisukoht

Kaevandamisloa andmise menetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse avatud menetluse ja maapõueseaduse sätteid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja. Muuhulgas keeldutakse kaevandamisloa andmisest, kui kaevandamine on vastuolus riigi huvidega. Kohalik omavalitsus saab kaasa rääkida ja põhjendatud vastuväiteid esitada kogu maavara kaevandamise loa menetluse ajal.

Maapõueseaduse § 55 lõike 2 punkti 11 kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksuse arvamus loa väljastamisel siduv (kaevandamisloa andmisest keeldutakse juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus kaevandamisloa andmisega).

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 5 kohaselt on Eesti loodusvarad ja loodusressursid rahvuslik rikkus, mida tuleb kasutada säästlikult. Riigi huvi on õigel ajal ja õiges kohas ressursse kasutada, tagades seeläbi maavarade kui rahvusliku rikkuse säästliku kasutamise. Samuti on kaevandamise eesmärk kaevandamisloa omanikust ettevõtja ettevõtlusvabaduse kaitse, kuigi kaevandamisloa taotlejal ei ole õigustatud ootust luba saada. Samas tuleb ka arvestada, et kaevandus ja kaevandamine puudutab kohalikke huve ja õigusi, kuna kaevandamine toob paratamatult kaasa erinevaid häiringuid – müra, vibratsioon, kasvav liikluskoormus kohalikele teedele jne.

Taotluse kohaselt asub Pudivere liivakarjäärile lähim Pihlaka kinnistu elamu (katastritunnus 61606:001:0003) mäeeraldisel põhjapiirist ca 101 m, Korista-Kooli talu (katastritunnus 61606:001:0095) elamu 200 m ning Mäe talu (katastritunnus 61801:001:1057) elamu jääb 243 m kaugusele kirde suunas. MaaPS § 55 lõike 2 punkti 13 kohaselt võib loa andja loa andmisest keelduda, kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub elamule lähemal kui 100 meetrit, välja arvatud juhul, kui nimetatud kinnistu omanik on andnud tegevuseks nõusoleku. Volikogu on seisukohal, et kui võrd Pihlaka talu asub mäeeraldisel kriitiliselt lähedal ja kaugus kavandatavast kaevandusest sõltub selle mõõtmispunktist, siis tuleks loa andmiseks saada Pihlaka kinnistu omaniku nõusolek. Volikogu palub loa andjal põhjalikult kaaluda, kas kavandatav tegevus võib põhjustada Pihlaka kinnistule olulist negatiivset mõju ja kas kaevandamine eluhoonetele sedavõrd lähedal on kehtivaid tervise- ja keskkonnanorme arvestades võimalik. Kui loa andja leiab, et kaevandamisest tulenevat mõju on võimalik leevendada ja kaevandamine antud mäeeraldisel on võimalik, siis tuleb antud asjaolud edasises menetluses selgelt välja tuua.

Taotletav mäeeraldis asub vastavalt Põltsamaa Vallavolikogu 19. septembri 2024 otsusega nr 1-3/2024/39 kehtestatud Põltsamaa valla üldplaneeringule maalises ehituspiirkonnas, kus maakasutamise juhtfunktsiooni määratud ei ole. Üldplaneeringuga on mäetööstuse maa-ala määratud

mäeeraldisele ja selle teenindusmaale, kuhu on antud maavara kaevandamisluba või kus üldplaneeringu koostamise ajal oli vastav luba menetluses. Taotletava mäeeraldisega seotud katastriüksuste maakasutamise sihtotstarve on käesoleval ajal 100% maatulundusmaa ning antud ala kehtivas üldplaneeringus mäetööstuse maa-alana määratud ei ole. Sellest tulenevalt on tegemist uue maardla kasutuselevõtmisega kaevandamise eesmärgil, mis kehtiva üldplaneeringu peatüki 3 punkti 3.7.9. kohaselt toimub juhtumipõhiselt ja õigusaktides sätestatud korras. Üldplaneeringu kohaselt tuleb kaevandamine planeerida selliselt, et kavandatava tegevusega avalduv mõju on minimaalne maastiku ilmele, mullastikule ning puhkeotstarbelisele, metsanduslikule, põllumajanduslikule, elu- ja ühiskondlikule kasutusele. Maardla kasutuselevõtul maavara väljamiseks tuleb võimalusel vältida ala, mis asub väärtuslikul põllumajandusmaal, väärtuslikul maastikul ja rohevõrgustikus. Kaevandamise kavandamisel ja laiendamisel ning olemasolevate lubade pikendamisel tuleb tähelepanu pöörata kaevandamisega seotud transpordi ning masinate ning seadmete tööga kaasnevale keskkonnanahäiringutele (õhusaaste, müra) ning tagada, et tegevusega ei põhjustata olulisi keskkonnanahäiringuid naaberladele. Kaevandatud maa korrastamisel tuleb tagada, et maa sobiks ümbritsevasse maastikku ega kujuta oma iseärasuste tõttu ohtu seal liikuvatele inimestele või loomadele. Uue karjääri rajamine ei ole soovituslik elamu-, puhke- ja ühiskondliku objekti ning potentsiaalse turismipiirkonna lähedusse. Läheduse üle otsustatakse asukoha ning kontekstipõhiselt. Kaevandamise põhilisteks eeldusteks ja tingimusteks seoses asustusega on müra, vibratsiooni ja välisõhu kvaliteedi normidest kinnipidamine ning joogiveevarustuse säilitamine/tagamine. Kaevandamisloa taotlemisel tuleb arendajal tõestada, et see on võimalik, ning otsustajal veenduda, et nõuetest kinnipidamine on tagatud. Eelpool toodust tulenevalt saab vallavolikogu nõustuda kaevandamisloa andmisega juhul, kui üldplaneeringus määratud tingimused on täidetud ja antud otsuses toodud seiskohtadega arvestatud.

Otsus võetakse vastu kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 2 ja maapõueseaduse § 49 lõike 6 ja Põltsamaa Vallavolikogu 19. septembri 2024 otsusega nr 1-3/2024/39 kehtestatud Põltsamaa valla üldplaneeringu alusel.

1. Nõustuda Pudivere liivakarjäärile, asukohaga Jõgeva maakond Põltsamaa vald Pudivere küla Lepiku (katastritunnus 61606:001:0002) ja Lambi (katastritunnus 61606:001:0098), Neanurme küla Uudu (katastritunnus 61606:002:0180), Marina Minerals OÜ-le (registrikood 11349875) maavara kaevandamiseks keskkonnanaloo andmisega tähtajaga kuni 12 aastat alljärgnevatel tingimustel:

1.1. Transpordist ja laadimisest tingitud tolmu leviku piiramiseks tuleb karjääri teid ning ladustatud maavara puistanguid kuival aastaajal vajadusel niisutada.

1.2. Taotleja võtab vastutuse kaevandusega piirnevate majapidamiste kaevude veetaseme ja vee kvaliteediga seonduvate muutuste eest ja tagab piirnevate kinnistute elanikele kvaliteetse joogivee kättesaadavuse.

1.3. Pudivere liivakarjääri keskkonnanaloo taotlusele lisatakse Põltsamaa vallas Pudivere külas Pihlaka kinnistu (katastritunnus 61606:001:0003) omaniku nõusolek.

1.4. Pudivere liivakarjääri keskkonnanaloo taotlusele lisatakse tingimus, et maavara võib realiseerida vaid tööpäeviti ja ajavahemikus kella 8:00 kuni 17:00.

2. Otsus jõustub teatavastegemisest.

Otsust on õigus vaidlustada 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal vaiet esitama õigustatud isik otsusest teada sai või oleks pidanud teada saama, esitades vaide Põltsamaa Vallavolikogule haldusmenetluse seadusega vaidmenetlusele kehtestatud korras. Otsuse peale on kaebeõigusega isikul õigus esitada kaebus Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku §-s 46 sätestatud tähtaegadel ja halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Indrek Eensalu
vallavolikogu esimees

Koostas: majandusosakonna juhataja Kersti Paas

Kooskõlastas: vallasekretär Merike Sumla

Eelnõu esitaja: Põltsamaa Vallavalitsus

Ettekandja: majandusosakonna juhataja Kersti Paas